

40. Framferð Gøtuskeggja eftir Sigmund

Tað er at siga frá Tróndi og hansara monnum, at teir fóru heim eftir hetta. Garðurin í Skúgvoy varð bjargaður undan eldinum, tá ið menn komu til. Hann var lítið brunnin. Bert fáir mans høvdu latið lív.

Turið, ið síðan var kallað megineinkja, sat á garðinum í Skúgvoy eftir Sigmund, húsbónda sín. Har vuku børn teirra upp, og tey vóru øll dugnalig.

Tróndur og Leivur Øssursson lögdu nú allar Føroyar undir seg og høvdu vald yvir teimum. Tróndur beyð Turið megineinkju og synum hennara sættir, men tey vildu ikki taka av, og synirnir hjá Sigmundi fóru ikki til Noregs at leita sær styrk hjá høvdingum har, tí teir vóru ungir á aldri.

Nú gingu nøkur ár, og kvirt var í Føroyum.

Tróndur kemur til Leiv Øssursson og sigur, at hann skuldi leita honum eftir einari **giftu**.

„Hvar skalt tú leita eftir tí?“ sigur Leivur

„Har sum Tóra Sigmundardóttir er,“ sigur Tróndur.

„Tað tykir mær ikki møguligt,“ sigur Leivur.

„Ikki manst tú fáa tað, sum tú ikki biður um,“ sigur Tróndur.

Teir gera nú ferð til Skúvoyar við nøkrum monnum, men kaldliga var tikið ímóti teimum. Tróndur og Leivur bjóða Turið og synum hennara tær sættir, at teir bestu menn í oyggjunum skuldu døma teirra millum. Tey

leita eftir giftu:
leita eftir konu

tóku ikki undir við tí. Tá bar Tróndur upp bønarorð
fyri Leiv og bað um Tóru Sigmundardóttur. Hetta tókti
honum best til **heilar sættir**.

Tóra svarar sjálv fyri seg: „Giftisjúka munnu tit halda
meg vera. Men eg vil leggja treytir á fyri meg sjálva.
Er Leivur førur fyri at gera eið uppá, at hann ikki drap
faðir mín, og at hann ikki hevur fingið menn til at drepa
hann, tá leggi eg tær treytir á, at hann skal fáa uppspurt,
hvør hevur dripið hann. Tá ið allir hesir spurningar eru
greiddir, tá kunnu vit gera sættir okkara millum eftir
ráðum frá brøðrum mínum, móður og øðrum frændum
og vinum.“

Hetta tókti øllum væl talað og skilagott. Tey semjast
um hetta sínámillum, og tey skiljast við hetta lag.

heilar sættir:
full semja

41. Frá Tróndi

Stutt eftir hetta fór Tróndur heiman úr Gøtu og Leivur saman við honum á eini skútu. Teir vóru tólv mans saman. Teir fara til Suðuroyar og koma í Sandvík til Torgríms Illa. Hetta var nøkur ár eftir deyða Sigmundar. Teir koma seint til oynna og ganga niðan til húsa. Torgrímur tekur væl ímóti Tróndi og teimum, og teir fara inn. Tróndur og Torgrímur bóndi fara í eina stovu fyri seg. Leivur og hinir sita fremri í húsinum við eldar, sum eru kyndir upp fyri teimum.

Mangt var talað millum Trónd og Torgrím.

Tróndur mælti: „Hvat halda menn man hava verið Sigmundi Brestissyni at bana?“

„Ikki tykjast menn vita tað **gjølla**.“ sigur Torgrímur. „Summir halda, at tit munnu hava funnið teir í fjøruni ella á sjónum og dripið teir.“

„Slíkt er illa hugsað, og ikki er líkt til tað,“ sigur Tróndur, „tí tað vistu allir, at vit vildu Sigmundi bana, men hví skuldu vit krógva tað? Slíkt er ógvuliga óvínarliga talað.“

„Summir menn siga soleiðis,“ sigur Torgrímur, „at teir munnu hava **sprongt seg** av svimjing. Ella at Sigmundur er komin á land onkustaðni, eftir sum at hann var framúr góður ítróttamaður, og tá man hann vera dripin, um hann er komin máttleysur á land og síðan fjaldur.“

„Slíkt er djarvt talað,“ segði Tróndur, „og tað er mín

gjølla:
nágreiniliga

sprongja seg:
leggja ov nógv fyri

hugsan, at so hevur verið, og hvussu man nú vera, vinur mín, man ikki vera so, sum meg grunar, at tað er tú, ið hevur volt deyða Sigmundar?”

Torgrímur noktar staðiliga fyri hesum.

„Ikki man tær tørva at træta um hetta,“ sigur Tróndur, „tí mær tykist at vita, at tú ert tann, ið hevur gjørt hetta verk.“

Hann noktar enn sum áður.

Tróndur kallar tá á Leiv og Sjúrd og sigur, at Torgrímur og synir hansara skulu verða **fjøtraðir**, og so varð gjørt. Teir verða fjøtraðir og væl bundnir.

Tróndur hevði tá latið gera stórar eldar í **eldskálanum**. Hann setti seg á ein stól og biður teir ikki tala við seg.

Tróndur situr soleiðis eina tíð.

Tá ið ein stund er liðin, gongur maður inn í eldskálan, og hann var rennvátur. Teir kenna mannin. Tað er Einar Suðuroyingur. Hann gongur at eldinum og rættir út hendur sínar eina løtu. Síðan vendir hann út aftur eftir tað. Tá ið aftur ein stund er liðin, gongur maður inn í eldhúsið. Hann gongur at eldinum og rættir út hendur sínar og fer síðan út aftur. Teir kenna, at har var Tórir. Stutt eftir hetta gongur ein triði maður inn í eldskálan. Hesin var stórur maður og ógvuliga blóðutur. Hann hevði høvdið í hondini. Teir kenna hann allir. Tað var Sigmundur Brestisson. Hann steðgaði eina løtu á gólvinum og gongur so út aftur.

Eftir hetta reisir Tróndur seg av stólinum og mælti: „Nú munnu tit sjálvir síggja, hvat hevur verið hesum monnum at bana. Einar hevur fyrst látið lív. Hann er

fjøtraðir:
leinkja, binda

eldskáli:
rúm við eldstaði

stirdur í hel ella druknaður, av tí hann orkaði minst av teimum. Síðan man Tórir hava látið lív, og Sigmundur man hava flutt hann og maktast av tí. Sigmundur man vera komin máttleysur á land, og hesir menn munnu hava dripið hann, eftir sum hann vísti seg fyri okkum blóðutur og høvuðleysur.“

Fylgisneytar Tróndar sanna allir hetta, at soleiðis mundi hava verið. Nú sigur Tróndur, at teir skulu rannsaka alt har, og teir so gera, men teir finna eingi prógv. Torgrímur og synir hansara træta og siga seg ikki vera sekar í hesum verki. Tróndur segði, at honum tørvaði ikki at træta. Hann bað menn sínar rannsaka gjølligari, og teir so gera.

Ein gomul kista stóð í eldskálanum. Tróndur spyr, um teir hava leitað í kistuni. Teir søgdu, at tað høvdu teir ikki gjørt. Teir brutu hana upp, og har tóktist einki at vera uttan burturkast, og teir leitaðu eina løtu.

Tróndur mælti: „Hvølvið kistuna.“

Teir so gjørdu. Har funnu teir ein **spjarrapjoka**, sum hevði verið í kistuni, og teir fingur Tróndi hann. Hann loysti upp, og har vóru mangar spjarrar vavdar rundan um, men umsíðir fann Tróndur ein stóran gullring, og hann kendi, at tann ringin hevði Sigmundur Brestisson átt. Hákun jallur hevði givið honum hann. Tá ið Torgrímur sær hetta, viðgongur hann, at hann hevur dripið Sigmund og sigur nú alt, sum fram hevði farið. Hann vísir teimum, hvar Sigmundur og Tórir vóru grivnir, og teir flyta lík teirra burtur.

Tróndur tekur nú Torgrím og synir hansara við sær.

spjarrapjoki:
samanvavdir kloddar

Síðan vórðu Sigmundur og Tórir grivnir við kirkjuna í Skúgvoy, hana, sum Sigmundur hevði latið byggja.

42. Leivur fær Tóru Sigmundardóttur

Eftir hetta letur Tróndur stevna til fjølment ting í Streymoy í Tórshavn. Har er tingstaður føroyinga. Har søgdu Torgrímur Illi og synir hansara frá drápi Sigmundar, so allir tingmenn hoyrdu. Teir søgdu seg hava dripið hann og síðan **myrt** hann. Eftir at teir høvdu sagt frá øllum hesum, verða teir hongdir har á tinginum, og soleiðis endaði ævi teirra.

Nú halda Tróndur og Leivur, fostursonur hansara, fram við bønarorðunum til Tóru. Teir bjóða teimum slíkar sættir, sum tey vóru best nøgd við, og endin er, at Leivur fær Tóru Sigmundardóttur, og tey semjast nú við heilum sættum. Leivur setur búgv á faðirarvi sínum í Hovi í Suðuroy, og nú er kvirt í Føroyum eina tíð.

Tórálvur Sigmundarson giftist, fær sær búgv í Dímun og er góður bóndi.

myrða:
at fjala líkið og síðani
dylja drápið

43. Frá føroyingum og Ólavi kongi Halga

Sama summarið, sum **Ólavur Haraldsson** hevði verið kongur í Noregi í tíggju ár, komu uttan úr Føroyum **Gilli løgsøgumaður**, Leivur Øssursson, **Tórálvur úr Dímun** og mangir aðrir bóndasynir eftir boðum hansara. Tróndur í Gøtu gjørdi seg eisini til reiðar at fara við teimum. Tá ið hann var um at vera til reiðar, gjørdist hann knappliga sjúkur, so hann orkaði einki, og hann varð tí eftir heima.

Tá ið føroyingar komu á fund við Ólav kong, segði hann, at hann hevði sent boð eftir teimum, tí hann vildi hava skatt av Føroyum, og at føroyingar skuldu hava tær lógir, sum Ólavur kongur setti teimum.

Hann vildi hava, at teir føroysku menninir, ið har vóru komnir, skuldu binda seg til hetta við **eiðum**. Hann beyð teimum bestu monnunum, at teir skuldu gerast hansara **handgingnu** menn, at teir aftur fyri skuldu vera høgt í metum og njóta venskap hansara. Teir føroysku menninir skilja á kongsins orðum, at ivasamt var, hvat fór at henda, um teir ikki tóku undir við øllum tí, sum kongur kravdi. Hóast tingast var aftur og fram um hetta mál, gjørdist tó alt soleiðis, sum kongur kravdi. Leivur, Gilli, og Tórálvur gingu kongi til handa og gjørdust hirðmenn hansara. Allir føroyingar, ið har vóru, svóru kongi trygdareið. Teir lovaðu at halda tær lógir og **landsrætt** í Føroyum, sum kongur kravdi, og at gjalda ta skattskyldu, sum hann legði á

eið:

hátiðarlig bindandi
játtan

handgingin:

eiðsvorin hirðmaður,
sum gevur seg undir
kong

landsrættur:

rættarskipan í einum
landi

teir. Síðan gjørdu teir føroysku menninir seg til reiðar til heimferðina, og tá ið teir skiltust frá kongi, gav kongur teimum vinargávur, tí teir nú vóru hansara handgingu menn. Teir fóru undir ferðina, tá ið teir vóru til reiðar.

Kongur **læt búgva skip**, fekk manning á tað og sendi menn til Føroya eftir skattinum, sum føroyingar skuldu gjalda honum. Teir vóru ikki tíðliga ferðabúnir, men teir fóru, tá ið teir vóru til reiðar. Frá ferð teirra er at siga, at teir komu ikki aftur, og eingin skattur kom summarið eftir, tí teir vóru ongantíð komnir til Føroya. Har hevði eingin maður heintað skattin.

Summarið eftir frætti Ólavur kongur, at skipið var horvið, og at tað var ongastaðni komið til lands, sum nakar hevði frætt um. Kongur fekk tá annað skip og menn á tað. Hann sendi tað til Føroya eftir skatti. Teir menninir fóru og lögdu í hav, men síðan spurdist einki til tað heldur enn hitt fyrra skipið, og mangar vóru gitingarnar um, hvat mundi vera hent skipunum.

læt búgva skip:
gera skipið klárt til ferð

44. Frá Sjúrdi og Tróndi í Gøtu

Várið eftir var skip farið úr Noregi út til Føroya við boðum frá Ólavi kongi, at onkur av hirðmonnum hansara, Leivur Øssursson, Gilli løgsøgumaður ella Tórálvur í Dímun skuldi koma til Noregs.

Tá ið hesi boðini komu til Føroya, talaðu teir sínámillum um, hví kongur sendi hesi boðini. Teir komu ásamt um, at kongur mundi vilja spyrja, um tað var satt, at sendimenn kongs á báðum skipunum vóru gingnir burtur, og eingin maður spurdist aftur. Teir gjørdur av, at Tórálvur í Dímun skuldi fara. Hann gjørdi klárt til ferðina og gjørdi ein byrðing til, sum hann átti. Hann fekk sær manning, og teir vóru tíggju ella tólv mans á skipinum.

Tá ið teir vóru til reiðar og bíðaðu eftir góðum veðri, hendi tað í Gøtu, at Tróndur ein góðveðursdag gekk inn í stovuna, og har lógu tveir bróðursynir hansara, Sjúrdur og Tórður. Teir vóru **Tollakssynir**. Hin triði æt Geyti Reyði. Hann var eisini frændi teirra. Allir vóru teir fostursynir Tróndar og reystir menn. Sjúrdur var elstur av teimum og fram um hinar í flestum førum. Tórður hevði eitt hjánevni. Hann varð kallaður Tórður Lági, hóast hann var av størstu monnum.

Tá mælti Tróndur: „Mangt broytist á mansins ævi. Ikki var tað so, tá ið eg var ungur, at ungir og raskir menn skuldu sita ella liggja inni góðveðursdagar. Tað mundi ikki fallið í góða jørð hjá undanfarnum monn-

um, at Tórálvur í Dímun skuldi vera reystari maður enn tit. Tann byrðingurin, sum eg havi átt og stendur í neystinum, hugsi eg man nú vera so gamal, at hann **ferst**. Her er hvørt hús fult av ull, og ikki verður hon flutt til handils. Tað mundi ikki verið soleiðis, um eg var nøkur ár yngri.“

ferst:
rotnar

Sjúrður leyp upp og kallaði á Tórð og Geyta, segði seg ikki vilja tola slíkt brigsl av Tróndi longur. Teir fara nú út hagar, sum húskallarnir vóru. Teir fara síðan og gera byrðingin ferðaklárán. Teir vóru lidnir eftir fáum døgum. Teir vóru eisini tíggju ella tólv mans á skipi. Tórálvur og teir fóru út í senn, tá ið byrur gavst. Teir vistu alla tíðina hvør av øðrum á havinum. Teir koma til **Hernum** seint á degi.

Hernum:
nú Hernar, oyggj stutt
norðan fyri Bergen

Tað hendi um kvøldið, tá ið myrkt var, at Tórálvur og teir ætlaðu at fara at leggja seg. Tá fór Tórálvur upp á land og ein annar maður við honum. Teir skuldu fara at hjálpa sær sjálvum. Men tá ið teir vóru lidnir og skuldu fara oman aftur til skipið, segði tann, ið fylgdist við Tórálvi, soleiðis frá, at eitt klæði varð kastað yvir høvdið á honum, og hann var tikin uppfrá. Í sama bili hoyrði hann ein brest. Síðan varð hann borin av stað og slongdur útav, men har var sjógvur undir, og hann varð koyrdur undir kav. Tá ið hann kom á land, fór hann hagar, sum hann og Tórálvur skiltust. Har sá hann Tórálv. Hann var klovin niður í herðarnar og var deyður.

náttseta:
halda vakt uppi yvir líki

Tá ið skipsmenninir fingur hetta at vita, bóru teir lík hansara út á skipið og **náttsettu** tað har.

Lygra:
ein lítil oyggj norðan
fyri Bergen

Tá var Ólavur kongur í veitslu á **Lygru**. Boð vórðu

send hagar. Hann hevði latið manningarnar á báðum teimum føroysku skipunum **stevna**, og teir vóru komnir á tingið. Tá ið tingið var sett, steig kongur upp og mælti:

„Nú er tað hent, sum tíbetur er sjáldsamt. Her er ein góður maður tikin av lívi, og eg hugsji, at hann man vera sakleysur. Er nakar maður her á tinginum, ið kann siga frá, hvør hevur gjørt hetta verk?“

Eingin svaraði til.

Tá mælti kongur: „Ikki skal eg goyma, hvør mín hugsan er um hetta dráp, og eg hugsji, at tað munnu vera føroyingararnir. Eg hugsji, at tað helst man vera so, at Sjúrdur Tollaksson hevur dripið mannin, og Tórður Lági hevur koyrt hin undir kav. Eg giti mær til, at hetta man vera hent av tí, at teir ikki vilja, at Tórálvur skal siga frá illgerðum teirra. Hann man hava vitað um, at teir eru sekir í, at sendimenn mínir hava verið myrdir.“

Tá ið kongur hevði endað røðu sína, steig Sjúrdur Tollaksson upp. Hann mælti:

„Ikki havi eg talað fyrr á tingi, og ikki munnu menn halda meg vera so **orðfiman**. Men nú haldi eg tað vera neyðugt at svara okkurt aftur. Eg giti tað, at henda røða, sum kongur hevur hildið, man vera komin frá monnum, ið vita nógv minni enn hann. Men tað er einki loyndarmál, at hesir menn munnu vera fullkomnir óvinir okkara. Men tað er illa mælt, at eg skuldi verið drápsmaður Tórálvs, tí hann er fosturbróðir mín og góður vinur. Men hevði onkur illstøða verið okkara millum, so eri eg tó ikki býttari enn so, at eg heldur hevði framt hesa gerð heima í Føroyum enn her undir valdi tygara, harra kongur. Nú vil eg nokta meg og all-

stevna:
geva fundarboð

orðfiman:
dugir væl at tala

ar skipsmenn mínar sekar í hesi illgerð. Tað vil eg gera eiðir fyri, so sum lóg tygara sigur. Men um tað ikki tykir tykkum at vera fullgott, tá vil eg flyta **jarnburð**, og eg vil, at tygum ansa eftir øllum prógvum sjálvur.“

Tá ið Sjúrdur endaði røðu sína, vóru mangir, sum talaðu sak hansara og bóðu kong um, at Sjúrdur skuldi sleppa fram til jarnburðar. Teir hildu, at Sjúrdur hevði talað væl, og teir søgdu, at teir mettu hann at vera ósekan í tí, sum hann var lagdur undir.

Kongur svarar: „Hesin maður kann metast á tvinnanda hátt. Er hetta mál logið upp á hann, man hann vera ein góður maður. Er tað ikki so, tá man hann vera djarvari, enn dømi eru um, og tað er hugsan mín, men tað man fara at vísa seg.“

Eftir umbøn frá monnum tók kongur lyfti av Sjúrdi til jarnburðar. Hann skuldi koma dagin eftir inn á Lygru. Biskupur skuldi har gera úrskurð, og síðan sleit kongur tingið. Kongur fór aftur inn á Lygru, meðan Sjúrdur og fylgisneytar hansara fóru aftur á skip sítt

Tá fór at myrkja.

Tá mælti Sjúrdur við skipsmanning sína:

„Tað er satt at siga, at vit eru komnir í trupulleikar og hava verið fyri einari stórari lygn. Hesin kongur man vera lúnskur og svikafullur, og tað er eyðsæð, hvussu okkum fer at ganga, um hann skal ráða. Fyrst læt hann Tórálv drepa, og nú vil hann gera okkum til drápsmenn. Lítið er fyri hjá honum at villa henda jarnburð. Nú haldi eg vanda vera á ferð. Nú legst **fjallagul** innan av sundinum. Eg skjóti upp, at vit vinda segl í **rá** og stevna út á hav. Tróndur kann sjálvur fara næsta summer við

jarnburð:

prógva útsøgn við at bera gløðandi jarn í hondini

fjallagul:

frískt lot úr fjøllunum

rá:

tvørstong á mastur, ið rásegl er fest undir

ull síni, um hann vil selja hana. Komi eg mær burtur hiðan, tá vænti eg, at eg komi aldri aftur til Noregs.“

Manning hansara helt hetta vera bestu ráðini. Teir taka og seta upp segl og sigla um náttina út í hav, so skjótt sum til ber. Teir lætta ikki ferðina, fyrr enn teir eru komnir til Føroya og heim til Gøtu. Tróndur var harmur um ferð teirra. Teir svaraðu honum ikki væl, men teir vóru tó heima hjá Tróndi.

Skjótt frætti Ólavur kongur, at Sjúrdur og teir vóru farnir av stað, og mangt ilt var tá talað um teir. Nógvir hildu nú, at Sjúrdur og hansara menn vóru ákærdir av røttum. Ólavur kongur var fáorðaður um hetta mál, men nú tóktist hann av sonnum at vita tað, sum hann fyrr hevði grunað. Kongur fór tá ferðir sínar og tók veitslur har, sum vórðu gjørdar fyri honum.

45. Karl hin Mørski kemur til Ólav kongs

Várið eftir, tá ið Ólavur kongur hevði **hústing**, segði hann frá tí mannskaða, sum hann hevði havt í Føroyum.

„Tann skatturin, sum teir hava lovað mær, kemur ikki fram. Nú ætli eg enn einaferð at senda menn til Føroya eftir skattinum.“

Kongur bað ymsar menn um at fara hesa ferð. Men allir menn bóru seg undan ferðini.

Tá reisti ein stórur og sterkur maður seg upp á tinginum. Hann hevði reyðan kyrtil, hjálm á høvdinum og svørð um miðjuna. Hann hevði stórt høggsþjót í hendi.

Hann tók til orða: „Satt at siga, so hava tit góðan kong, og hann hevur vánaligar menn. Tit nokta fyri at fara eina sendiferð, sum hann biður tykkum, men tit hava fyrr fingið vinargávur frá honum og góðar sømdir. Eg havi higartil ikki verið vinur við henda kongin. Hann hevur eisini verið óvinur mín, og hann sigur orsök vera til tess. Nú vil eg bjóða tær, kongur, at fara hesa ferð, um eingin betri fæst.“

Kongur svarar: „Hvør er hesin djarvi maður, ið svarar mínum máli? Tú hevur nógv fram um aðrar menn, sum her eru, tá ið tú sjálvur býður tær til hesa ferð, men teir bóru seg undan, sum eg helt mundu fara av góðum huga. Men eg kenni teg ikki, og eg veit ikki navn títt.“

Hann svaraði so: „Helst hevur tú hoyrt meg nevndan. Eg eri kallaður Karl Mørski.“

hústing:

ting, ið høvdingi helt við húskallar sínar og herlið

„Tað er so, Karl. Eg havi hoyrt teg nevndan fyrr, og satt at siga hava verið latur, at høvdu vit funnið saman, so hevði tú ikki fingið sagt tíðindi um fund okkara. Men nú skal eg ikki vera verri enn tú, tá ið tú býður mær hjálp. Tú, Karl, skalt koma til mín og vera gestur mín í dag. Tá skulu vit eisini røða um hetta mál.“

Karl sigur, at so skal vera.

46. Karl hin Mørski samdist við kong

Karl hin Mørski hevði verið víkingur og ránsmaður. Kongur hevði mangar ferðir sent menn eftir honum og vildi taka hann av lívi. Men Karl var **ættstórur** maður og ógvuliga virkisfúsur, ítróttamaður og eitt reystmenni í mongum lutum. Men tá ið Karl hevði boðið sær til at fara hesa ferð, gav kongur honum sættir og tínæst kærleika sín. Hann læt búgva ferð hansara sum best. Teir vóru nærum tjúgu mans á skipi.

Kongur gjørdi boð til vinir sínar í Føroyum. Hann sendi Karl hagar og leit hann upp í hendurnar á Leivi Øssurssyni og Gilla løgsummanni. Til tess sendi hann teimum **jartekin** síni. Karl fór beinanvegin av stað, tá ið hann var til reiðar. Teir fingur góðan byr, komu til Føroyar og lögdu at í Tórshavn í Streymoy. Síðan var har stevnt til tings, og har kom stór mannfjöld. Har kom Tróndur við stórum flokki. Har komu Leivur og Gilli. Teir høvdu eisini nógvar menn.

Tá ið teir høvdu **tjaldað** og gjørt alt væl til, fóru teir á fund við Karl Mørska. Har heilsaðust teir vinarliga. Síðan bar Karl fram orð og jartekin frá Ólavi kongi og vinarkvøðu frá kongi til Leiv og Gilla. Teir tóku væl ímóti tí. Teir buðu Karli heim til sín. Teir skuldu veita honum alla ta hjálp, sum teir vóru mentir. Hann takkaði teimum. Stutt eftir kom Tróndur har og fagnaði Karli væl.

Tróndur segði: „Eg eri fegin um, at slíkur maður er komin higar til lands í ørindum frá kongi okkara, sum

ættstórur:
av mætari ætt

jartekin:
lutur, sum sendimenn
fingu við til at prógva,
hvør hevði sent teir

tjalda:
hildið verður, at búðir
á tingstøðum hava
verið laðaðar grundir,
sum tjald varð sett yvir,
meðan tingið vardi

vit allir standa undir. Eg vil, Karl, at tú kemur til mín at vera í vetur.“

Karl svarar, at hann longu hevði lovað at fara til Leiv, annars hevði hann verið fúsur at komið til hansara.

Tróndur svarar: „Tá man Leivur vinna fyrimun av hesum, men er ikki okkurt, sum eg fáí gjørt fyri tygum?“

Karl segði, at hevði Tróndur viljað heintað skattin í Eysturoy og Norðoyggjum, so hevði tað verið honum stór hjálp.

Tróndur segði, at tað var skylda hansara, at hann hjálpti honum. Tróndur gekk tá aftur í búð sína. Á tí tinginum vóru ikki fleiri tíðindi. Karl fór til Leiv Øssursson. Hann var har um veturin. Leivur heintaði skattin saman um Streymoy og allar oyggjarnar sunnanfyri.

Várið eftir fekk Tróndur í Gøtu ringa eygnasjúku, men hann búði seg til tings, sum hann var vanur. Men tá ið hann kom á tingið, og búð hansara var reist, læt hann tjalda innan undir við svørtum tjøldum, so ljósið skuldi skína verri ígjøgnum. Men tá ið nakrir dagar vóru lidnir av tinginum, ganga Leivur og Karl til búð Tróndar, og teir vóru fjølmentir.

47. Karl tekur ímóti skattinum frá frændunum

Tá ið teir komu til búðina, stóðu nakrir menn uttanfyri. Leivur spurdi, um Tróndur var inni í búðini. Teir søgdu, at hann var har.

Leivur segði, at teir skuldu biðja Trónd koma út, tí Karl og hann høvdu ørindi til hansara.

Tá ið menninir komu aftur, søgdu teir, at Tróndur var so ringur í eygunum, at hann fekk ikki komið út.

„Og hann bað teg koma inn til hansara.“ søgdu teir.

Leivur bað tá fylgisneytar sínar fara varliga, tá ið teir komu inn í búðina.

„Trokist ikki. Gangi hann fyrstur út, sum síðst gongur inn.“ segði hann.

Leivur gekk fyrstur inn og so Karl, síðan allir fylgisneytar teirra. Teir vóru allir alvápnaðir, sum vóru teir klárir til bardaga. Leivur gekk innar fram við teimum svørtu tjöldunum. Har spurdi hann, hvar Tróndur var.

Tróndur svaraði og heilsaði Leivi. Leivur heilsaði aftur. Hann spurdi síðan, um hann hevði heintað skattin í Norðoyggjum.

Tróndur svaraði, at tað var ikki farið honum úr huga, sum hann og Karl høvdu tosað saman um.

„Her er ein pungur, Leivur, sum tú skalt taka, og hann er fullur av silvuri.“ segði hann.

Leivur hugdi rundan um seg og sá fáar menn inni í búðini. Nakrir menn lógu, men fáir sótu uppi. Síðan

gekk Leivur til Trónd, tók við punginum og bar hann uttar í búðina, har sum ljóst var. Hann stoytti silvurið niður í skjöldur sín, rótaði við hondini og segði, at Karl skuldi síggja silvurið.

Teir hugdu at tí eina løtu. Tá spurdi Karl, hvat Leivur helt um silvurið.

Hann svarar: „Tað hugsí eg, at hvør peningur, ið ringur er í Norðoyggjum, er komin her uppí.“

Tróndur hoyrði hetta og mælti: „Dámar tær ikki silvurið, Leivur?“

„So er,“ sigur hann.

Tróndur mælti: „Ikki kann eg líta frændum mínum nakað til. Eg sendi teir í vár at heinta skattin norðuri í oyggjunum, tí eg var ikki førur fyri tí sjálvur. Teir hava tikið ímóti **mutri** frá bøndrunum afturfyri at taka falskt silvur upp í skattin. Tað man vera betri, Leivur, at hyggja at hesum silvuri, sum mær er goldið í **landskuldum**.“

Leivur bar tá silvurið aftur, fekk ein annan pung og bar hann út til Karl. Teir **rannsakaðu** tað fæið.

Karl spurdi, hvussu Leivi dámdi hetta fæið. Hann segði, at hann helt hetta fæ vera vánaligt.

„Ikki so frægt, at eg vil taka hetta fæ at lata kongi.“ segði Leivur.

Ein maður, sum lá á pallinum, kastaði **feldin** av høvdinum og mælti:

„Satt er tað, tá ið teir gomlu søgdu, at dirvið minkar, tá ið maður eldist. So er eisini við tær, Tróndur. Tú letur Karl hin Mørska kasta fæ títt aftur allan dag.“

Tað var Geyti Reyði.

mutur:
gjald fyri ávísar
fyrimunir

landsskuld:
leiga fyri jørð

rannsaka:
kanna

feldur:
skinn, skinnteppi

Tróndur leyp upp og var í øðini. Hann talaði harðliga á frændur sínar. Men at enda mælti hann, at Leivur skuldi lata honum silvurið aftur.

„Tak henda pungin, sum **leigulendingar** mínir hava ført mær heim í vár. Eg síggi illa, men **sær er hond hollast.**“

Maður, sum lá á pallinum, reistist upp á alboga. Tað var Tórður Lági.

Hann mælti: „Tað eru harðar ábreiðslur, sum vit fáa fyri Møra-Karl, og vert hevði verið at lønað honum tað aftur.“

Leivur tók við punginum og bar hann til Karl. Tá hugdu teir at tí fænum.

Leivur mælti: „Ikki tørvar okkum leingi at hyggja at hesum silvuri. Her er hvør peningur betri enn annar, og hetta fæ vilja vit hava. Fá tú, Tróndur, ein mann til at vera og ansa eftir, meðan silvurið verður vigað.“

Tróndur helt tað vera best, at Leivur ansaði eftir hansara vegna.

Nú gingu Leivur og teir út stutt frá búðini og settu seg niður har at viga silvurið. Karl tók hjálmin av høvðinum og helti silvurið niður í hjálmin.

Teir sóu ein mann ganga fram við sær, og hann hevði **tignarstav** í hondini. Hann hevði síðan hatt á høvðinum og grøna kápu, var berføttur, og hann hevði línbrøkur knýttar at beinunum. Hann setti stavin niður í vøllin, gekk burtur frá og mælti:

„Vara teg, Møra-Karl, at hesin stavur mín ikki verður tær at **meini.**“

leigulendingar:

(her) um teir, ið leiga jørð Tróndar

sær er hond hollast:

(orðatak) best er at líta á seg sjálván

tignarstavur:

stavur, ið vísir vald

mein:

skaða

48. Karl verður dripin

Stutt eftir hetta kom ein maður leypandi. Hann rópti harðliga á Leiv Øssursson og bað hann fara sum skjótast til Gilla løgsøgumann, tí Sjúrdur Tollaksson var farin inn í tjald hansara og hevði lopið á ein mann.

Leivur leyp alt fyri eitt upp og fór at finna Gilla. Alt lið hansara fór við honum, men Karl sat eftir. **Eystmenninir** stóðu í ring um hann. Geyti Reyði leyp til og høgdi við handøks yvir herðarnar á monnunum, og tað høggið kom í høvdið á Karli, men sárið var ikki stórt. Tórður Lági tók upp tignarstavin, ið stóð í vøllinum, og slær niður á **øksarhamaran**, so at øksin stóð niður í heilan. Tá tusti fjøld av monnum út úr búð Tróndar.

Karl var borin deyður haðani.

Tróndur var harmur um hesa illgerð og beyð fæ til sættar fyri frændur sínar. Leivur og Gilli tóku tá upp sakarmál og tóku ikki við **fíggjarbótum**. Sjúrdur varð útlagin fyri álopið á mannin í tjaldinum hjá Gilla. Tórður og Geyti vórðu útlagnir fyri, at teir drópu Karl.

Eystmenninir búðu skip sítt til og fóru eystur til Noregs á fund við Ólav kong. Men lagnan forðaði kongi at fáa hevnt hetta, tí ófriður hevði tá tikið seg upp í Noregi. Nú er at enda komið við teimum tíðindum, ið stóðust av, at Ólavur kongur heintaði skatt í Føroyum.

eystmenn:
norðmenn

øksarhamari:
tann tjúkki endin av øksini (ofta brúktur sum hamari)

fíggjarbøtur:
fæ, sum gjald fyri bøtur